

Jordi Fàbregas: veu i ànima del folk català

Hi ha persones que sempre hi són. Jordi Fàbregas n'era una

Jordi Fàbregas. Portada del seu primer EP en solitari

Aquest dimecres 20 de gener ha mort **Jordi Fàbregas**, veu i ànima del folk català. Fa uns dies, a la presentació del festival Tradicionàrius, els organitzadors van explicar que el dia de Reis li havien fet una operació d'urgència al cor. Per això s'havia hagut de suspendre l'espectacle inaugural d'aquesta edició, *Almanac 40 anys*, que havia de festejar l'aniversari d'un dels seus grups emblemàtics, **La Murga**. S'esperava que el músic es recuperés bé i que l'espectacle es podria fer més endavant, però no podrà ser. El desembre passat, **Jordi Fàbregas** havia fet un parell d'actuacions al Circuit Folc, a Tarragona i a Ripoll, tocant la guitarra i l'harmònica i cantant a cor què vols cançons de gresca i de combat al costat d'un col·lega que, segons deia, coneixia ?des de sempre': **Jaume Arnella**.

"Pit i fora!", "Amunt i crits!". Eren expressions que agradaven a **Jordi Fàbregas**, que sempre recordava que poble que canta mai no mor. Va néixer a Sallent, al Bages, el 1951, i de ben jove va aficionar-se a cantar. No va poder entrar a l'Escolania de Montserrat, però de seguida va integrar-se en la vida associativa i cultural del seu poble, organitzant saraus de tota mena. De la mà del seu pare, lletraferit i afecionat a la poesia i el teatre, i també gràcies als llibres de la biblioteca de Sallent, va descobrir la cultura francesa, i de seguida va quedar enlluernat per un cantant que el marcaria profundament: **Jacques Brel**.

Precisament dues versions de **Jacques Brel**, "Amsterdam" i "El calçasses", van formar part del seu primer disc, un EP publicat per Edigsa que també incloïa dues composicions pròpies, "El trobador" i "El retorn". Del col·lectiu manresà de música i poesia La Roda va sorgir el que seria, als anys setanta, el **Grup Coses**, un 'cantautor de tres caps', integrat per **Jordi Fàbregas**, **Ton Rulló** i **Miquel Estrada**, amb el qual van gravar tres discos on es reunien elements del folk, la cançó protesta i el rock, fent grans adaptacions de poetes com Miquel Desclot i van assajar una manera cooperativa de treballar, allunyats del management convencional. A través de l'oficina Enllaç, proposaven una manera de relacionar-se amb els pobles on anaven a tocar i amb les seves associacions.

En disoldre's **Coses**, va dedicar un parell d'anys, entre el 1978 i 1980, a viatjar per Catalunya i conèixer repertoris i maneres tradicionals. Va ser en aquests viatges quan un vell raier va cantar-li la "Cançó del raier", amb lletra de **Jacint Verdaguer**, que esdevindria un dels molts plats forts del seu repertori. I el mateix pot dir-se de "La vanitosa", que va aprendre de Manuel Gabriel, a Ponts, i que **Jordi Fàbregas** cantava amb un *pathos* infinit.

Definitivament dedicat a la música tradicional, els finals dels setanta també van significar per ell la trobada amb **Xavier Batllés** i **Pep Cabré**. Amb ells va formar un grup centrat en la tradició mediterrània dels instruments de doble corda, **L'Harmònica Brava**, i va gravar un disc pioner i referencial, *El poder del cant*. I el 1980, vindria la creació d'un altre grup que obria nous camins, **La Murga**. En l'escena de l'època, **La Murga** es distanciava de l'estètica de l'**Orquestra Plateria** i **La Salseta del Poble Sec**, i, en la línia d'una formació germana, l'**Orquestrina Galana** de **Jaume Arnella**, proposava un ball d'envelat basat en patrons tradicionals catalans. **La Murga** va gravar quatre discos: *Almanac* (Edigsa, 1981), *Carnaval* (Edigsa, 1983), *Punyalada* (Audiovisuals de Sarrià, 1985) i *Elixir* (Picap, 1987). Per les seves files hi van passar músics com **Josep Pons**, **Saki Guillem**, **Eliseo Parra**, **Eduard Casals**, **Tito Pelàez** i **Xavier Batllés**, entre altres.

A **Tito Pelàez** el trobem també en un altre grup impulsat per **Fàbregas** que als anys vuitanta va crear escola, **Primera Nota**. Amb aquest grup no només va representar un revulsiu per al folk dels Països Catalans, en la línia de propostes germanes com **Urbàlia Rurana** al País Valencià o **Música Nostra** a les Balears, sinó que va implicar-se en la creació dels Saraus de Primavera, als antics jardins de l'Hospital de Barcelona. De l'experiència d'aquell cicle primaveral en sortiria la llavor que germinaria, el 1988, en la creació del festival Tradicionàrius, del qual **Fàbregas** va ser director fins la primavera passada, quan va passar el relleu a **Càrol Duran**, i també la creació, el 1993, del Centre Artesà Tradicionàrius, base i viver fonamental en la consolidació del folk arreu dels Països Catalans.

Als anys noranta, de la trobada de **Primera Nota** amb **Artur Blasco**, músic que feia anys que recollia cançons i experiències dels vells acordionistes dels Pirineus, en va sortir un altre grup històric, **El Pont d'Arcalís**. Respecte al carisma d'aquest grup, només direm que hi ha qui pot presumir d'haver vist junts **Lennon** i **McCartney** i qui pot presumir d'haver vist junts **Jagger** i **Richards**, però després hi ha els que podem presumir d'haver vist junts en un escenari **Fàbregas** i **Blasco**.

Jordi Fàbregas reconeixia amb la boca petita que li hagués agradat tenir més temps per dedicar-se a cantar, però que ell, com tanta altra gent, s'havien vist obligats a empènyer del carro i a implicar-se en la gestió directa i la defensa de la música tradicional, fent tots els papers de l'auca. Com el seu amic **Lluís Puig** (actual conseller de Cultura a l'exili), **Fàbregas** s'arromangava per moure caixes o criticava, obertament i sense manies, la poca estima que els mitjans catalans, públics i privats, presten a la música catalana. Des del Grup Enderrock hem de dir també que va ser un col·laborador imprescindible, i que va jugar un paper fonamental en la creació de revistes com *Folk* i *Sons de la Mediterrània*, i més recentment, el *Concurs Sons*.

Rara era la vetllada al Tradicionàrius que no començava amb ell, alt i prim, plantat a l'escenari i presentant la formació o l'artista de torn. Alguns li deien que s'allargava massa i ell responia: "Ja

acabo, però abans deixeu-me dir que la setmana vinent tindrem a...". Quan va acomiadar-se de la gestió del CAT, la primavera passada, va explicar que volia seguir fent de músic: "Seguiré als escenaris mentre la gola, la Lola i el cos aguantin".

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=fS32XEPb4dY>